

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЗАПОВІДНИК
«КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКА
ЛАВРА»

XXVII

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

МОГИЛЯНСЬКІ ЧИТАННЯ

15-16 грудня 2022 року

**Зберегти пам'ять:
українське музейництво у вирі лихоліть**

ПРОГРАМА

Регламент конференції

Реєстрація учасників конференції

Корпус № 25, лекторій

15 грудня, 9³⁰–10⁰⁰

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Корпус № 25, лекторій

15 грудня, 10⁰⁰–12³⁰

Приєднатися до пленарного засідання в режимі онлайн можна за посиланням:

<https://us02web.zoom.us/j/85825690436?pwd=eGZsWUM5bCthd3RRUE9sQjYwN3RmQT09>

Meeting ID: 858 2569 0436

Passcode: 679788

Доповіді – 20 хв.

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ

I. Історичні та музеєзнавчі дослідження

Корпус № 25, лекторій

15 грудня, 13⁰⁰–16³⁰

16 грудня, 10⁰⁰–12³⁰

Приєднатися до роботи секції в режимі онлайн можна за посиланням:

<https://us02web.zoom.us/j/85825690436?pwd=eGZsWUM5bCthd3RRUE9sQjYwN3RmQT09>

Meeting ID: 858 2569 0436

Passcode: 679788

II. Пам'яткознавчі та археологічні дослідження

Корпус № 8 (дирекція Заповідника)

3-й поверх, зала засідань

15 грудня, 13⁰⁰–16³⁰

16 грудня, 10⁰⁰–12³⁰

Приєднатися до роботи секції в режимі онлайн можна за посиланням:

<https://us04web.zoom.us/j/78700362823?pwd=Ym1sZWQ2SEJlMw0Zml1c1VlQ1E4dz09>

Meeting ID: 787 0036 2823

Passcode: 234555

Доповіді – 15 хв.

Виступи в обговореннях – до 5 хв.

Четвер, 15 грудня

10⁰⁰–10¹⁰

Відкриття конференції

Вступне слово в.о. генерального директора Національного заповідника “Києво-Печерська лавра” **Олександра Рудника**

10¹⁰–12³⁰ Пленарне засідання веде заступник генерального директора з наукової роботи Національного заповідника “Києво-Печерська лавра” **Костянтин Крайній**

Приєднатися до пленарного засідання в режимі онлайн можна за посиланням:

<https://us02web.zoom.us/j/85825690436?pwd=eGZsWUM5bCthd3RRUE9sOjYwN3RmOT09>

Доповідачі:

Алла Буйських

член-кореспондент НАН України, старший науковий співробітник,
доктор історичних наук

Всеволод Івакін

кандидат історичних наук, завідувач відділу
Інституту археології НАН України

Україно-німецький проєкт “Ukrainian Archaeological Heritage, Threatened by War: Saving and Protection”

Надія Нікітенко

доктор історичних наук, професор, завідувач науково-дослідного відділу
Національний заповідник “Софія Київська”

Саркофаги княгині Ольги і князя Володимира в Софії Київській

Тимур Бобровський

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник
Національний заповідник “Софія Київська”

Павло Нечитайло

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник
Державне підприємство “Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба»”
Інституту археології НАН України

Віктор Голуб

художник-реставратор творів з металу вищої категорії

Дмитро Тимчук

технічний директор Кам’янець-Подільської архітектурно-археологічної експедиції
Державне підприємство “Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба»”
Інституту археології НАН України

“Грамота къ Мичеви”: унікальна пам’ятка давньокіївської писемності з м. Полонного на Хмельниччині

Роман Качан

начальник науково-дослідного відділу історії та археології

Ярослав Литвиненко

кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник

Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Поховальні плити з некрополю Успенського собору Києво-Печерської лаври XVI–XVIII ст. Попередній огляд

Всеволод Івакін

кандидат історичних наук, завідувач відділу

Інститут археології НАН України

Богдан Моця

кандидат історичних наук, Міністерство культури та інформаційної політики

Основні проблеми та перспективи підрахунку збитків археологічної спадщини України в результаті агресії російської федерації

Сергій Тараненко

кандидат історичних наук, завідувач науково-дослідного сектору археології

Дмитро Пефтіць

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник

Олена Махота

науковий співробітник

Юлія Мисько

кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник

Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Науково-рятівні археологічні дослідження в башті Кушника в 2021–2022 рр.

12³⁰ – 13⁰⁰

Перерва

13⁰⁰ – 16³⁰

Секційні засідання

Секція I

ІСТОРИЧНІ ТА МУЗЕЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Корпус № 25, лекторій

15 грудня, 13⁰⁰–16³⁰

Приєднатися до роботи секції в режимі онлайн можна

за посиланням:

<https://us02web.zoom.us/j/85825690436?pwd=eGZsWUM5bCthd3RRUE9sOjYwN3RmOT09>

Головують: **Роман Качан**, начальник науково-дослідного відділу історії та археології Національного заповідника “Києво-Печерська лавра”

Анна Яненко, к.і.н., заступник начальника науково-дослідного відділу історії та археології Національного заповідника “Києво-Печерська лавра”

Доповідачі:

Ірина Жиленко

кандидат богослов'я, провідний науковий співробітник
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Короткі життя св. великомучениці Варвари на українських теренах

Надія Верещакіна

кандидат історичних наук, доцент
м. Одеса

Про мощі візантійських святих, надісланих Царицею Влахернською до Печерського монастиря

Мар'яна Нікітенко

кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

До питання наявності священницького сану у преподобного Антонія Печерського

Людмила Петрушко

кандидат історичних наук,
науковий співробітник відділу кодикології та кодикографії
Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Уявлення про місце печалі та сліз у глобальній та особистій людській історії (за оригінальними середньовічними текстами)

Олена Кравцова

старший науковий співробітник
Національний заповідник “Хортиця”

Вінові записи як джерело з історії повсякдення козацької старшини XVIII ст.

Наталія Литвин

старший науковий співробітник

Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

До питання відтворення особливостей пивоваріння в Києво-Печерській лаврі в другій половині XVIII – першій половині XIX ст. (за матеріалами документів Центрального державного історичного архіву України, м. Київ)

Оксана Ластовська

кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник

Національний заповідник “Софія Київська”

Київ вечірній та нічний на початку XIX століття (за матеріалами щоденників митрополита Серапіона

Людмила Маленко

кандидат історичних наук, доцент,

провідний фахівець науково-дослідної частини

Запорізький національний університет

Тема козаччини в історико-археографічному доробку архієпископа Гавриїла (В. Ф. Розанова)

Василь Іванов

аспірант

Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”

Архітектор Андрій Тон та його церковна спадщина в Харкові

Марина Бардік

кандидат мистецтвознавства, провідний науковий співробітник

Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Вплив історичних умов на оцінку живопису Великої церкви Києво-Печерської лаври

Денис Яшиний

кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник

Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Хроністи з фотокамерою: хто і як знімав Києво-Печерську лавру на межі століть

Ольга Гейда

кандидат історичних наук, науковий співробітник

Чернігівський обласний історичний музей імені Василя Гарновського

Каталоги Чернігівського Єпархіального сховища старожитностей (1907–1922): джерелознавча інформативність

Секція II

ПАМ'ЯТКОЗНАВЧІ ТА АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дирекція Заповідника, 3-й поверх, зала засідань **15 грудня, 13⁰⁰–16³⁰**
Приєднатися до роботи секції в режимі онлайн можна за посиланням:

<https://us04web.zoom.us/j/78700362823?pwd=YmlsZWQ2SEJlMwK0Zm1lc1VlQ1E4dz09>

Головують: **Аліна Варивода**, к.і.н., начальник науково-дослідного відділу вивчення мистецької спадщини

Сергій Тараненко, к.і.н., завідувач науково-дослідного сектору археології Національного заповідника “Києво-Печерська лавра”

Доповідачі:

Алла Буйських

член-кореспондент НАН України, старший науковий співробітник,
доктор історичних наук
Інститут археології НАН України

Павло Шидловський

кандидат історичних наук, доцент кафедри археології та музеєзнавства
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Іван Зоценко

молодший науковий співробітник
Інститут археології НАН України

**Моніторинг археологічних пам'яток у Києві та Київській області.
Попередні результати**

Олена Веремейчик

кандидат історичних наук, доцент
Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка
Потерни XIII ст. на Замковій Горі в Любечі

Юрій Ситий

науковий співробітник
Національний історико-культурний заповідник “Гетьманська столиця”
Пошук та дослідження храмових споруд Батурина

Олександр Романченко

начальник наукового відділу моніторингу та оренди нерухомих пам'яток
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”
Вівтарна частина церкви Спаса на Берестові: Opus Dei

Тетяна Люта

кандидат історичних наук,
незалежний дослідник
Нові матеріали про іконостас Софійського собору часів Петра Могили

Ірина Марголіна

кандидат історичних наук, заслужений працівник культури України,
завідувач науково-дослідного сектору науково-дослідного відділу
Національний заповідник “Софія Київська”

Ймовірна реконструкція портретів на фронтоні Софійського Будинку митрополитів

Аліна Варивода

кандидат історичних наук,
начальник науково-дослідного відділу вивчення мистецької спадщини
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Дві плащаниці з ризниці Успенського собору Києво-Печерської лаври: історія створення і побутування пам’яток

Олена Сергій

старший науковий співробітник
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Світлана Березова

науковий співробітник
Скарбниця Національного музею історії України

Козацька доба в пам’ятках золотарського мистецтва. Хрест майстра Федора Левицького

Андрій Комарницький

кандидат мистецтвознавства, співголова іконописної майстерні “Алімпій”

Творчість Алімпія Печерського та атрибуція ікони “Богоматір Велика Панагія” у світлі нових джерел

Ольга Крайня

кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник

Наталія Онопрієнко

художник-реставратор I категорії
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Списки Богородиці Руднянської: колізії побутування, проблеми атрибуції

Олеся Дядечко

науковий співробітник

Чернігівський обласний художній музей імені Григорія Галагана
Двобічна ікона “Покрова/Розп’яття” з колекції Чернігівського обласного художнього музею імені Григорія Галагана

Ірина Шульц

заступник начальника науково-дослідного відділу вивчення мистецької спадщини
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Від Холму до Києва. Збереження національної культурної спадщини українцями Холмщини під час II Світової війни

П’ятниця, 16 грудня

Секція I

ІСТОРИЧНІ ТА МУЗЕЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Корпус № 25, лекторій

16 грудня, 10⁰⁰–12³⁰

Приєднатися до роботи секції в режимі онлайн можна

за посиланням:

<https://us02web.zoom.us/j/85825690436?pwd=eGZsWUM5bCthd3RRUE9sOjYwN3RmQT09>

Головують: **Костянтин Крайній**, к.і.н., заступник генерального директора з наукової роботи Національного заповідника “Києво-Печерська лавра”

Анна Яненко, к.і.н., заступник начальника науково-дослідного відділу історії та археології Національного заповідника “Києво-Печерська лавра”

Доповідачі:

Анна Яненко

кандидат історичних наук, заступник начальника відділу
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Музей (фонд) архітектури Всеукраїнського музейного городка: маловідомі джерела з колекції Національного заповідника “Києво-Печерська лавра”

Катерина Мальшина

доктор історичних наук, доцент,
Інститут української археографії та джерелознавства імені
М. С. Грушевського НАН України

Доля українського священника та церковного скарбу за часів більшовізму за книгою отця Алексія Пелипенка “Україна плаче” (1937)

Віктор Вечерський

кандидат архітектури, заслужений працівник культури України,
начальник відділу архітектурної та містобудівної спадщини
ПОГ “Інститут культурної спадщини” Всеукраїнської ради
з охорони культурної спадщини України

Михайло Цапенко contra Петро Юрченко: метастази Другої світової війни

Наталія Абашина

кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Дослідження архітектурної історії Успенського собору Києво-Печерської лаври: до 120-річчя від дня народження Миколи Холостенка

Лариса Гайда

провідний науковий співробітник
Педагогічний музей України

Внесок педагогів-красназавців у розвиток українського музейництва

Олена Черняхівська

кандидат історичних наук, начальник видавничого відділу
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Дискусія навколо презентації подій німецько-радянської війни у томі “Харківська область” за матеріалами Головної редколегії “Історії міст і сіл Української РСР”

Ольга Гладун

кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений діяч мистецтв України
Київський національний університет технологій та дизайну,
директор Черкаського обласного художнього музею

Методологічне значення праць Романа Яціва у науковій роботі сучасного музею

Оксана Пушонкова

кандидат філософських наук, доцент
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,
Черкаський обласний художній музей

Арт-медіація у просторі музейної комунікації (на прикладі виставкових проєктів ЧОХМ)

Наталія Сенченко

кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Проєкт “Документальна пам’ять Києво-Печерської лаври”: актуалізація в контексті повномасштабної війни

Наталія Горська

учений секретар
Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Музейна екскурсія в оцінці відвідувача. Книга відгуків

Секція II

ПАМ’ЯТКОЗНАВЧІ ТА АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дирекція Заповідника, 3-й поверх, зала засідань **16 грудня, 10⁰⁰–12³⁰**

Приєднатися до роботи секції в режимі онлайн можна за посиланням:

<https://us04web.zoom.us/j/78700362823?pwd=YmlsZWQ2SEJlMk0Zm1c1VlQ1E4dz09>

Головують: **Ірина Шульц**, заступник начальника науково-дослідного відділу вивчення мистецької спадщини Національного заповідника “Києво-Печерська лавра”

Ірина Черевко, к.геол.н., завідувач сектору моніторингу нерухомих пам’яток Національного заповідника “Києво-Печерська лавра”

Доповідачі:

Михайло Красиков

кандидат філологічних наук, професор

Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”,
директор Етнографічного музею “Слобожанські скарби” ім. Г. Хоткевича
НТУ “ХПІ”

Локації українського Харкова: музеєфікаційний аспект. Проблеми дослідження, збереження, популяризації

Михайло Федорин

завідувач відділом розвитку музейної справи

Київський науково-методичний центр по охороні, реставрації та використанню пам’яток історії, культури і заповідних територій

Інтерпретація об’єктів культурної спадщини крізь призму змін культур пам’яті

Вікторія Коритнянська

старший науковий співробітник відділу наукових досліджень

Національний науково-дослідний реставраційний центр України,
Одеська філія

Пакування, транспортування та розміщення на новому місці. Практичні поради біолога щодо збереження музейних пам’яток в умовах воєнного часу

Каріна Богомоллова

зберігач фондів

Національний науково-дослідний реставраційний центр України,
Одеська філія

Досвід використання осушувача повітря в приміщенні з комплексним зберіганням предметів Музейного фонду України

Володимир Парацій

старший науковий співробітник
Бережанський краєзнавчий музей

Історична доля меморіально-мистецьких шедеврів: надгробки та саркофаги Сенявських з Бережанського замкового костюлу

Володимир Лагодич

молодший науковий співробітник відділу фондів
КЗ ЛОР “Львівський історичний музей”

Головні убори Збройних сил Німеччини 30–40-х рр. XX ст. у фондів групі “Тканини” Львівського історичного музею

Ірина Черевко

кандидат геологічних наук, завідувач сектору

Дмитро Літвінчук

науковий співробітник

Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Гідрофізичні дослідження в ґрунтах зони аерації з метою визначення чинників та шляхів перезволоження лабіринтів Ближніх печер

Ольга Вечерська

старший науковий співробітник

Юлія Головатенко

старший науковий співробітник

Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

До питання збереження пам’яток архітектури в контексті активізації техногенного навантаження на території Заповідника

Вікторія Зайцева

старший науковий співробітник

Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

Монументальні розписи пам’яток архітектури Києво-Печерської лаври: збереженість та чинники впливу

Юлія Головатенко

старший науковий співробітник

Катерина Сорока

старший науковий співробітник

Національний заповідник “Києво-Печерська лавра”

До питання забудови території т. зв. Митрополичого саду Києво-Печерської лаври у другій половині XVIII ст. (на основі архівних джерел)

Олег Мельничук

молодший науковий співробітник відділу охорони культурної спадщини
Національний заповідник “Давній Галич”

Оборонні укріплення Крилоського монастиря XVII–XVIII ст. у давньому Галичі

Юлія Головатенко

старший науковий співробітник

Катерина Сорока

старший науковий співробітник

Національний заповідник “Киево-Печерська лавра”

Втрачені оборонні башти Монастирських мурів і перспективи їх відтворення

Наталія Загрива

старший науковий співробітник

Національний заповідник “Киево-Печерська лавра”

Деякі аспекти збереження пам’ятки національного значення “Кухня Трапезної палати”: історичний досвід та сучасні проблеми